

Article

Research i eget minefelt

Research i eget minifelt

Af Lotte Faarup

Vejen ind

At researche til en teaterforestilling kan betyde mange ting: Tilegne sig viden inden for et givent felt og lade det inspirere overordnet. Eller lade det guide én direkte. Eller lade det underbygge en struktur. Eller håndplukke konkret brugbart materiale ...

Men hvad indebærer det, når det emne man skal researche på, automatisk problematisere ens egen rolle både kulturelt, historisk og politisk?

Jeg er taget på 13 dages researchrejse til Grønland, som en del af forberedelserne til Det Olske Orkestres kommende produktion ”Det vandrende menneske” – en forestilling omhandlende 300 års dansk kolonisering af Grønland. Jeg skal være i Nuuk, hvor jeg har aftaler med flere forskellige mennesker og institutioner. Jeg er alene, hvilket jeg ofte har været på researchrejser eller skriveophold og er derfor helt bekendt med situationen. Og alligevel ved jeg, at der venter mig både store oplevelser og store udfordringer.

Inden rejsen har jeg fortalt forskellige mennesker om min tur og jeg bemærker, at særligt én refleksion går igen: ”Åh ja Grønland... Der er så smukt, men de har så mange sociale problemer...”.

Jeg har allerede læst og forstået tilstrækkeligt til, at jeg ikke bider på den med de sociale problemer. Modsat bliver jeg vred, når jeg tænker på dobbeltheden i, at den danske stat udnytter og undertrykker en befolkning og et land gennem flere hundrede år, for derefter at udstille og udskamme den smerte det forårsager. Det foruroligende er, at den holdning er udbredt også på højt officielt plan fra folketingspolitikere, som f.eks. da Søren Pape under valgkampen i efteråret ’22 karakteriserede Grønland som ”Afrika på is” eller som da Lars Løkke efter valget var afgjort, klagede over at de to nordatlantiske stemmer skulle få lov til at bestemme valgets udfald....

Jeg har læst og talt med mange mennesker om den danske kolonihistorie. Jeg gjorde det i 2016 – 2020 da vi lavede trilogien *En nations selvhad – Danmark mellem skam og selvovertvurdering* som omhandlede Danmarks ageren under trekantshandlen, opbygning af den nationale identitetsfortælling og Danmarks fortsatte nutidige postkoloniale adfærd i verden.

Og nu gælder det Danmarks relation til Grønland. Jeg har læst bøger, specialer, set film og udstillinger, hørt foredrag og podcasts, men frem for alt har jeg opsøgt mennesker og spurgt ind til Danmarks ageren i Grønland. Og som det så ofte sker, når jeg dykker ned i et historisk materiale via andre nyhedskanaler end de gængse, så forbavses jeg over hvor lidt viden og overblik jeg er udstyret med og dermed hvor dårlig det gør mig i stand til kritisk at analysere den danske historie. Men der skal heldigvis ikke så meget til at ændre den situation. Det er nok at rette blikket mod andre informationskilder, så tegner der sig hurtigt et andet og langt mere komplekst billede.

Så, jeg ved allerede en del, her på vej til Nuuk. Jeg ved en del om de systematiske bestialske overgreb inuit har oplevet fra dansk side i flere hundrede år. Og jeg er klar til at forsøge at stille mig til rådighed for en kritik af dette overgreb.

Men jeg er også klar over det skisma som projektet indeholder. Jeg er en privilegeret hvid dansker, som forsøger at solidariserer mig med et folk mit eget land har underkuet gennem mange år. Kan det lade sig gøre? Hvordan opfattes det? Jeg har allerede i min mailkorrespondance mærket et vis forbehold fra flere grønlanderes side, som jeg har efterspurgt møder med. F.eks. spurgte en kvinde, hvad jeg egentlig troede *hun* ville få ud af vores møde.

Samtidig, midt i anerkendelsen af paradokset, er jeg optaget af at bruge teatret og mig selv i kampen mod social uretfærdighed og politisk undertrykkelse. Jeg har, selvom jeg har begået fejl, oplevet i tidligere produktioner, at det var rigtigt at gøre.

I starten af september var jeg til en konference på Statens Museum for Kunst i forbindelse med den grønlandske kunstner Jessie Kleemanns udstilling ”*Tiden løber løber tiden*” hvor en række kunstnere og akademikere fra bl.a. Grønland talte. Her blev der på et tidspunkt nævnt, at man har et ansvar til at reagere, hvis man bevidner uretfærdighed. Den bemærkning bliver en drivkraft i mit forhold til dette projekt.

Inden afrejsen, taler jeg også med den grønlandske billedkunstner Julie Edel Hardenberg, som med tiden er blevet en vigtig samtalepartner i forhold til projektet. Hun siger til mig, at jeg skal være opmærksom på, at grønlændere ikke bryder sig om at blive afbrudt. Ikke bare ud fra almindelige høflighedskonventioner, men fordi man i Grønland i langt højere grad end i Danmark opfatter samtaler som kollektiv tænkning modsat at have et individuelt fokus på at få sit eget igennem.

Denne viden skal vise sig, også at blive et vigtigt kompas for min ageren i Grønland.

Rejsen op

Det er mandag d. 18. september '23. Jeg sidder i Kastrup og venter på at gå ombord i flyet. Omkring mig i ventesalen er der mange danskere - håndværkere, ledere, mellemledere, projektmagere, mest mænd, de fleste i militær eller spejdersport outfit. De virker som om, de er på vej for at løse en vigtig opgave. Få styr på noget. Jeg kan se det på den måde de støder fødderne ned i deres støvler, vipper fra side til side, kigger sig over skulderen, retter ryggen. Det friske blik, det venlige smil, den afspændte og dog så parate kropsholdning.

Jeg læser avis. På en side er der et Danmarkskort. Jeg noterer mig den måde hvorpå Bornholm altid afbilledes: en ø i en lille firkant oppe i højre hjørne. Jo, Bornholm er en del af Danmark, rammen indikerer bare at afstandsproportionerne ikke er mulige at gengive. Uden at gøre Danmark mindre og tage dele af andre lande med.

Jeg forestiller mig Grønland og Danmark proportionalt korrekt gengivet på ét og samme kort. Sådan ville forholdet aldrig blive gengivet i Danmark.

Flyrejsen til Kangerlussuaq foregår som i en tåge. Jeg ser ingenting ud af vinduerne. Ser kun flyets grå midtergang som om forbindelsen er en grå korridor mellem Danmark med Grønland.

I Kangerlussuaq venter vi på forbindelsen til Nuuk. Der er ro i ventesalen. Ingen hidser sig op over at vente.

Går en tur ud i kulden. Den bider i huden. Ekstrem tyngde fra bjergmassiverne.

Når jeg kigger mod syd, er det som om jeg ser ind i evigheden. Omkring mig ser jeg olietanke, træhuse i kraftige farver, butikker her og der. Er dette mon byens centrum?

Intet af det jeg kender kan bruges til at aflæse konteksten.

Danskerfælden

Jeg kommer til Nuuk og indlogerer mig. Og allerede ved ankomsten mærker jeg, via andre danskere, den der (instinktive) behagelige genkendelse gennem det danske sprog og den danske kontekst. Jeg er set og hørt. Accepteret. Har adgang. Men udtalelserne fra flere danskere jeg møder, får mig snart til at ønske mig langt væk fra den trygge, privilegerede alliance.

Som når den kvindelige bogholder jeg deler taxa med, let anklagende spørger taxachaufføren: ”Hvornår bliver den nye lufthavn egentlig færdig?” og uden at vente på svar straks efter siger til mig: ”Åh bare der er nordlys i aften!” Som når receptionisten, da hun hører at jeg skal lave en

teaterproduktion, siger: ”Åh ja teaterforestillinger! Den slags aktiviteter har vi rigtig meget brug for heroppe... rigtig meget endda”. Som når hoteldirektøren lavmælt siger til en anden: ” Ja, sådan er det med den grønlandske mentalitet, der sker jo ingenting, vi må hele tiden selv sætte noget i gang”. Som på cafeen, hvor den ene sygeplejestuderende siger til den anden: ”De har så meget brug for os”. Som når soldaten på museet der, da han ser en umiaq, siger til sin kollega: ”Så er vi i Roskilde Vikingemuseum... altså i miniformat”.

Gang på gang den samme historie. Danskerne er vigtige i Grønland. De hjælper grønlænderne. Det er godt de er der. Uden danskerne ville det ikke gå. Ingen siger ordet ”overmenneske”. Men jeg er sikker på, at det er det de føler. At man er bedre end ”den anden”.

Jeg overvejer at gå undercover for at komme endnu tættere på dette tankesæt i den isolerede danske enklave i Nuuk. Senere under mit ophold ser jeg, at Preben Kristensen kommer til Hotel Hans Egede og underholder en aften med 3 retter og vin ad libitum. Jeg er tæt på at købe mig ind i selskabet, men dropper det i sidste øjeblik. Ville ikke kunne holde ud at sidde en hel aften og høre på den danske selvfortælling. Uden at reagere. Så ja. Jeg er ikke en del af danskerklubben. Men heller ikke bare en del af de mennesker, jeg ønsker at solidarisere mig med. Det kommer jeg snart til at erfare.

Samtalerne

Jeg har lavet aftaler med en række kunstnere, museumsfolk og en enkelt psykolog i Nuuk. Og allerede efter de første par møder, begynder et mønster at tegne sig.

Jeg er tydeligvis ikke den første dansker der kommer og spørger ind til det grønlandske opgør med koloniale og postkoloniale strukturer. Der kommer jævnligt dansk besøg, bl.a. mange universitetsstuderende. Flere af dem jeg snakker med giver simpelthen udtryk for en vis træthed over at være studieobjekt. Ud over det, kommer jeg og tager deres tid uden at betale dem... I Danmark ville man for det meste betragte et møde af denne type, som en gratis service institutionen bør yde. Men det er tydeligt i Nuuk, at de offentlige institutioner ikke er ordentligt støttet i forhold til hvilke opgaver der er dem pålagt.

Så hvem er jeg, der kommer med mine spørgsmål i denne kontekst? I første omgang et irriteringsmoment der, trods mine gode hensigter, minder dem om et uløst ulige forhold.

Jeg tænker så det knager. I stedet for at blive frustreret kunne jeg, som min gode ven cand. soc. Gry Alstrøm udtrykker det i forbindelse med sin egen privilegieblindhed, arbejde konstruktivt med ubehaget. Jeg kunne erkende at grundpræmissen for denne research foregår i et minefelt fordi jeg, en privilegeret hvid dansker, ønsker at støtte ikke privilegeredes kamp mod den koloniale og postkoloniale undertrykkelse, som mit eget bagland forårsager...

Det er en sag med indbyggede modsætninger. Store faldgrupper. Masser af fejl jeg kan begå... allerede har begået...

Jeg lytter. Jeg får slag. Og viden. Jeg går hjem og slår op i mine noter, hvor jeg har skrevet om andre researcheres tilgang til lignende (mine)felter og falder over beskrivelser af hvordan det gøres forkert. Som når forsker og dramaturg på vores projekt Naja Dyrendom Gravgaard i sin artikel *Arctic Auto-ethnography* taler om: ”Hit-and-run research” – kun blive så længe det kan ”betale sig” for en selv, når hun taler om det paradoksale i at se sig selv reproducere det man ønskede at nedbryde, når hun citerer den amerikanske forsker Shawn Wilson der taler om research som ingen har bedt om og som ingen relevans har for dem der bliver studeret; research som dybest set ender med at tage noget fra nogen og aldrig aflevere det tilbage (igen!)...

Det bliver mere og mere tydeligt for mig, hvordan jeg ikke skal lave denne research. Et fokus på at ”få noget ud af det”, ”få noget med hjem” er gal. Omvendt er overdymyghed absolut heller ikke nogen strategi; det gør mig uklar at aflæse og giver den jeg taler med en ekstra opgave med at forstå hvad det er jeg vil. Jeg må holde op med at lede efter en samhörig alliance, som om man havde fælles udgangspunkt. Jeg må holde op med på forhånd at ønske et facit for en samtale...

Jeg tænker at det er muligt, som Gry Alstrøm nævner i sit kandidatprojekt, at erkende, at man ”aldrig bliver færdig med at være kritisk over for sin egen hvide privilegieblindhed”. Det må være muligt, at forholde sig til minefeltet og aldrig tro, at det er en udfordring der er løst, men noget man konstant må være vågen i forhold til.

Jeg falder over en sætning i Naja Dyrendom Gravgaards artikel i hendes slutkonklusion, som jeg indprenter mig: ”I suggest, that this approach can specifically be guided by (senses of) failure rather than stories (or manuals) of success...”.

Det føles rigtigt at kaste de sidste rester af ønsket om at være en succes overbord.

Det kollektive rum

Midt under mit ophold tager jeg en tur i sauna. Der er stillesvømning i Malik fredag aften og det må jeg opleve.

Jeg er bevidst om, at denne researchrejse skal ikke kun bestå af samtaler, men også af mere sansede oplevelser. Jeg har før, bl.a. på rejsen til Vestindien, oplevet hvor værdifuldt det kan være, at lade kroppen og sanserne aflæse stemninger, steder, spor bagud i historien... Ud fra denne befriende logik, at det jeg gør ikke skal føre til et konkret resultat, men har værdi i sig selv, tager jeg afsted til svømmehallen.

Jeg svømmer nogle cirkler i det runde bassin, der denne aften er badet i dæmpet belysning og fyldt af stille sfærisk musik. Omkring mig svømmer andre lokale, unge og ældre. Da jeg går ind i kvindernes sauna, er det som om jeg kommer ind i hjertekulen af Nuuk. Sådan tænker jeg det i hvert fald. Vi sidder 7 kvinder i mørket og varmen. En stor lidt ældre kvinde sidder i midten, et par andre unge omkring. Pludselig spørger kvinden i midten, om der er nogen der har noget i mod at hun synger? Ja, for hun holder af at synge, men hende der, siger hun og peger på en ung pige, hun synger virkelig godt og hvis de sang sammen ville det blive godt... Ingen i saunaen har noget i mod noget som helst (selv sidder jeg bare og glædes over at få lov til at opleve dette). Og så synger kvinderne i det varme mørke. Det er bare så smukt.

Efter sangen er det som om kvinden i midten på helt ubesværet vis kuraterer en samtale om sang. Samtalen foregår på engelsk (bl.a. fordi der er en ungarsk og to færøske kvinder tilstede) hvilket virker befriende. Det at slippe for det danske sprog opløser en magthistorik. Kvinden spørger rundt i flokken om sangtraditioner og folk byder ind med dæmpede stemmer og plads til tænkning. Jeg siger ikke ret meget. Synes bare det er skønt, at ingen ved mere om mig, end at jeg er en ældre kvinde der sidder i en sauna og sveder og lytter...

Den sansende research fortsætter og jo mere jeg oplever på denne front, jo mere åbner der sig nye perspektiver. F.eks. går der ikke længe før jeg noterer mig, at det føles væsentlig anderledes at gå ud alene og spise end det plejer at gøre hjemme. Hvorfor nu det? Hvad er det i rummet og i samtalen med tjeneren der gør, at jeg får en følelse af accept af bare at være mig der sidder og spiser og læser og ind i mellem bare kigger ud i luften og tænker...? Jeg konstaterer at det er rart og trygt. Som om de andres kroppe indirekte anerkender min tilstedeværelse.

Jeg går i teatret, jeg går til gastronomisk foredrag, går i biografen. Og samme følelse opstår. Det er nemt at være en krop her midt inde på en stolerække omgivet af andre kroppe. Er det det Julie

Edel Hardenberg mente med kollektivitet? At denne kultur har en udbygget kollektiv bevidsthed, som automatisk udelukker ensomhedsfølelsen og det dominerende individuelle projekt?

Selv i den meget stille læsesal på biblioteket kan det mærkes. Denne accept af hinandens tilstedeværelse.

Jeg mærker pludseligt, hvordan min verden i Danmark står i kontrast til dette. Jeg hører pludselig højtråbende selskaber på danske restauranter, jeg tænker på grupper af mennesker der speedsnakkende kæmper om ordet, hvor hver enkelt kun har fokus på det de selv vil sige. Jeg tænker på det destruktive i, at spejle og understøtte hinanden i at gøre sådan. Jeg nærmer mig en velkendt følelse. Hadet til min egen kultur. Den der indædte afsky for vestlig individuel, selvcentreret, dominerende adfærd.

Og lige meget hvor meget jeg hader den, må jeg samtidig konstatere, at jeg er sovset ind i den og dens logikker. Den selvhadende lammelse er nærliggende. Og alligevel vil jeg påstå, at jeg også har kontakt til noget andet.

Da jeg under en samtale med en grønlandsk scenekunstner bliver fortalt, at grønlændere er i stand til at navigere i både det kollektive og det individuelle felt (det sidste har de lært af danskerne!), mens danskerne kun kan navigere i det individuelle, forsøger jeg at opponere. Jeg nævner for hende, at jeg også har erfaringer, fra mit teatermiljø inden for gruppeteatret, det frie felt og børne- ungdomsteatret, med at skabe kunst i fælles flade strukturer, prioritere kollektive sociale aspekter og udveksle med f.eks. publikum i større fælles sammenhænge. Jeg er ikke sikker på jeg overbeviser hende. Men jeg ved selv, at meget af det vi søger i min teaterverden, ikke mindst på Forsøgsstationen, står i modsætning til den individuelle vestlige kultur jeg hader så meget....

Ulighed

Jeg går rundt i Nuuk. Det danske sprog er dominerende overalt. ”Vi tager dit syn alvorligt” skriver Synoptik med store bogstaver på deres facade. Åbenbart kun i forhold til dem der læser dansk. Både på gymnasierne og på universitetet i Grønland foregår undervisningen på dansk. Ved taxaholdepladsen på hovedgaden står danske diplomater i figursyede frakker og høje hæle og venter. De tager ikke bussen. Modsat dem står en gruppe grønlandske hjemløse foran Brugseni. På nationalmuseet dasker nogle danske soldater forbi de næsten 600 år gamle Qilakitsoq mumier. På Kaffivik lader den grønlandske kvinde i baren en hjemløs hvid mand sidde og sove i en sofa uden at forstyrre ham. Hun fortæller mig, at vil man rejse ud i verden, skal man altid over København (eller Island). På mit hotel vil begejstringen over den grønlandske natur ingen ende tage, i næste åndedrag taler man nedladende om grønlænderne. I Frelsers kirke er en grønlandsk præst netop blevet fyret, fordi han arrangerede trommedans i kirken. I den velassorterede boghandel kan man stadig købe en bog om det danske kongebesøg i 1952 skrevet af en journalist fra Berlingske, som på ubeskrivelig vulgær vis fortæller om grønlændernes barnlige afhængighed af den danske trone. I havnen ligger et lokum af et cruiseskib fuld af turister. MT Højgaard bygger lejlighedskomplekser i Nuuk til meget høje huslejer. Jeg møder en dansk sygeplejerske hvis danske mand, som er ansat inden for politiet, får højere løn end hans grønlandske kolleger. Hans Egede statuen har stadig rester af rød maling på sine fødder. Han har også fået læbestift....

Jeg bider mærke i noget, da jeg (for anden gang) ser filmen ”Twice Colonized” med Aaju Peter i Katuaq.

Midt i filmen klippes der fra et kæmpe nordcanadisk landskab til et solbeskinnat turistet Nyhavn. Det slår mig med det samme, hvilket smørhul Danmark er. Fuck en rigdom. Sol, luksus

platte, isvæfler, øl, frihed og bindingsværkshuse i smukke farver... Fred og ingen fare. Det er så forskelligt fra Nuuk. Virkeligheden er en helt helt anden her. Der er en enorm rigdom til forskel.

Jeg tænker på, at bag dette *nu* jeg bevæger mig rundt i i Nuuk, ligger 300 års dansk kolonisering. Jeg taler med én om, at man i grove træk kunne sige, at under de første 100 år forsøgte danskerne, med biblen som våben, at ødelægge inuits åndelige verden, de næste 100 år forsøgte man at isolere inuit kulturen under monopoliseringen og drive rovdrift på ressourcerne og de sidste 100 år forsøgte man at "modernisere" inuit kulturen ihjel. Den psykolog jeg har en samtale med, benævner den sidste periode som den værste. Ikke fordi de andre år ikke også var ødelæggende og traumatiserende. Men efter hendes mening led inuits identitet mest skade under den såkaldte moderniseringsproces. Specielt mistede man strukturer der faciliterede den kollektive deling. "Vi var vandt til at mærke andre" siger hun, "vores nervesystem var udviklet med det fokus. Men moderniseringsprocessen ønskede at ødelægge de strukturer".

Psykologen er Naja Lyberth, en af hovedkræfterne bag en stor gruppe kvinder der nu lægger sag an mod den danske stat, fordi de og mange andre har været ofre for spiralskandalen: som led i "moderniseringsprocessen" fra 1966 og op gennem 70'erne forsøgte den danske stat at begrænse fødselstallet ved opsætning af ca. 4500 spiraler på grønlandske kvinder og piger (helt ned til 13 år) uden deres eller deres forældres samtykke.

Naja fortæller, at det har været voldsomt for mange af de involverede kvinder at åbne denne sag, men også styrkende at danne fælles front og bryde årtiers fortællelser og skam. Nu ligger der et sagsanlæg mod den danske stat og Naja mener der er en god mulighed for at vinde sagen.

Jeg sidder i hendes stue og kigger på hende. Trods alt hvad hun har været og er igennem, virker hun afklaret og dybt integreret og forbundet med sig selv og sin kultur. Hun siger selv, at denne sag har bragt hende i dybere kontakt med sine rødder.

Jeg kommer til at tænke på, at så mange (danskere) ofte udtaler, i forbindelse med løsrivelsesdebatten, at det er ikke sikkert at Grønland kan klare sig uden Danmark endnu. Jeg kan ikke lade være med at tænke, at hvis inuit, trods massive tab og stor smerte, har overlevet 300 års ekstrem dansk undertrykkelse, så klarer de sig nok også uden.

Jeg kigger på Naja og spørger hende om, hvad hun mener det kræver, når man vil forsøge at inddrage disse traumer i en teatralisk fortælling. Hvordan undgå den sensationelle fremstilling af voldsomheden? Hvordan undgå retraumatisering? Hun påpeger, at man altid bør kunne henvise til psykologisk hjælp i forbindelse med forestillingen. Som hun siger: "der kan jo sidde nogen i publikum, som får kontakt til et traume for første gang, og det er meget voldsomt". Og så siger hun, at vi også bør fokusere på håb. Kun at forholde sig til en kulturs traumer, kan resultere i at de og andre kun identificerer sig i den kontekst. Det er vigtigt også at fokusere på at score mål. Små og store sejre. Og identificerer sig med dem.

Et minefelt

Jeg er overvældet over dette besøg. Hvor har det været givende at tale med så kompetente og integrerede mennesker. Hvor er jeg blevet beriget af at møde så avanceret en kollektiv kontekst.

De gange jeg ser udsendelser fra det grønlandske landsting i tv (med simultan tolkning) handler det hele tiden om at forsøge at løse en vigtig sag. Politikerne taler hele tiden ud fra et fokus på sagen, frem for fokus på dem selv. Det er i hvert fald sådan jeg tolker det. Og det er jeg ikke vandt til. De fleste danske politikere efterlader ofte, som det primære, en reklame for sig selv og deres parti, når de står på folketingets talerstol. Det virker ikke bare asocialt. Det virker umodent.

Og så har jeg mødt en befriende humor... En af de sidste dage står jeg i en butik, hvor jeg er i gang med at bestille en sejltur ind i fjorden. Foruden mig og ekspedienten er der også en ældre grønlandsk mand. Ind kommer så pustende og stønende en dansk kvindelig turist, som straks udbryder til manden: ”Ih, hvordan gør I dog når det er vinter og rigtig koldt? Så skal I have så meget tøj på og hvad gør I så når I går ind i en butik? Så skal I have så meget tøj af?! Jeg forstår slet ikke hvordan I kan finde ud af at navigere rundt i det, jeg har allerede svært ved det nu...! Manden svarer hende med et glimt i øjet: ”Ej... det går udmærket. Du skal da være glad for, at det ikke er Australien du går rundt i. Det er da meget værre! Der er det så varmt, at når du kommer ind i en butik, så må du tage alt tøjet af!! Det er da meget værre!

Så blev kvinden stille og vidste ikke hvad hun skulle svare...

Jeg tager hjem fra Grønland med store oplevelser i bagagen. Jeg har lært meget.

Men også produceret nye spørgsmål: Hvordan skal jeg forvalte den viden jeg har fået? Hvilket ansvar følger med? Hvad med repræsentationen i vores produktion, er den god nok? Hvordan undgår jeg at tale om undertrykkelse og overgreb uden at retraumatisere? Kan jeg overhoved, som forfatteren Jonas Eika opfordrede til i sin tale under uddeling af Nordisk Råds Litteraturpris i 2019, desertere fra mit eget undertrykkende neoliberale samfund? Desertere fra de privilegier det samfund giver mig? Er det overhoved muligt?

Når jeg deltager i en demonstration i solidaritet med en sag, så vælger jeg kampen i det øjeblik, men næste dag har jeg privilegiet til at holde fri fra den. Det har dem, det handler om ikke.

Hvad med min magtposition under produktionen? Kan jeg forsøge at definere en produktionsæstetik hvor jeg i højere grad kan lægge fokus på at facilitere en kunstnerisk proces for en kompetent gruppe af mennesker, frem for at bestille fortolkninger alene ud fra mit tankesæt...? Samtidig har jeg jo også flere gange måtte erkende, at en vag initiativtager absolut heller ikke er til fordel for nogen.

Tilbage til sagen! Kritikken af den danske undertrykkelse må ikke lide under manglende opmærksomhed, fordi jeg er bange for at lave fejl. Jeg har erkendt at jeg går i et minefelt og tager fortsat konsekvensen af det. Bliver ved med at være selvkritisk og i stand til at ændre syn og praksis om nødvendigt. Med det udgangspunkt vil jeg gøre mit til at trække tæppet væk under den danske selvfortælling og fortsatte magtudøvelse i forhold til Grønland.

Musikeren Kuku Agami talte fornylig ved et arrangement organiseret af Kolonihistorisk Center på Forsøgsstationen om repræsentation inden for dansk film og kom i den anledning forbi historien om ”The Black Power salute” ved De Olympiske Lege i Mexico 1968. Han nævnte det faktum, at den australske atlet Peter Normans solidaritet med Smith og Carlos (ved at også at bære et badge for Olympic Project for Human Rights) efterfølgende kostede ham hans sportslige karriere i Australien.

Jeg sidder efter foredraget og tænker på, at den historie siger det meget klart. Hvis vi for alvor skal solidarisere os med andre, så må det nødvendigvis indbefatte risikoen for at miste egne privilegier.

Lotte Faarup, sceneinstruktør, dramatiker og kunstnerisk leder i Det Olske Orkester og Forsøgsstationen.
